

INFORMATIKUS KÖNYVTÁROS ALAPSZAK

A SZAKOT GONDOZÓ INTÉZET:

Informatikai és Könyvtártudományi Intézet

SZAKDOLGOZATTAL ÉS ALAPSZAKOS ZÁRÓVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

Formai követelmények:

- a szakdolgozatot 2, egy bekötött és egy fűzött példányban géppel írva kell elkészíteni és elektronikus hordozón (CD-n) is leadni
- a *külső borítón* fel kell tüntetni: „szakdolgozat” szót, a hallgató nevét, szakját és a szakdolgozat készítésének évét,
- a *belső borítón* fel kell tüntetni: „szakdolgozat” szót, a szakdolgozat címét magyarul, az idegen nyelven írt szakdolgozat címét idegen nyelven is és a készítés évét, a bal alsó sarokban a témavezető nevét és címét (rangját), a jobb alsó sarokban a hallgató nevét, szakját és a szakdolgozat készítésének évét, továbbá a szakdolgozathoz csatolni kell egy nyilatkozatot arról, hogy a munka a hallgató saját szellemi terméke
- terjedelme: kb. 30 számozott oldal törzsszöveg a címlap, a tartalomjegyzék, a mellékletek és a bibliográfia nélkül (szóközök nélkül kb. 60.000 karakter),
- a bal margó 3,5 cm, a többi margó 2,5 cm
- Times New Roman 12 pt-os betűtípus, másfeles sorközzel
- a szakdolgozat nyelve: magyar (szakfelelős engedélye alapján indokolt esetben angol)
- A felhasznált irodalomnak min. 20 tételből kell állnia, és – témakörtől függően – szükséges az idegen nyelvű publikációk min. 25%-os jelenléte.
- A dolgozathoz egy oldalas magyar és fél oldalas angol nyelvű rezümé csatolandó, melyek a dolgozat mellékletét képezik.

Tartalmi követelmények:

- A szakdolgozathoz az alapszak egységesen 10 kreditet rendel hozzá.
- A szakdolgozat témáját az adott szakirányon oktatott témakörökből – a szakirány-felelőssel egyeztetve, annak jóváhagyásával – szükséges választani. A hallgatóknak a szakdolgozat megírásával bizonyítaniuk kell, hogy képesek az elsajátított ismeretek szintetizálására, a tudományos munkához szükséges kezdeti lépések megtételére, valamint a megkívánt módszertani és stílári eljárások alkalmazására. Kívánatos, hogy a szakdolgozat tárja fel a téma újabb (és ha indokolt, régebbi) irodalmát.
- A más alapszakhoz kapcsolódó „*második szake szakterületi ismereteit*” (*minort*) és nem az informatikus könyvtáros alapszakhoz tartozó szakirányt választó hallgatók a szakfelelőssel egyeztetett témájú szakdolgozatot írnak.
- A felajánlott *témák* elérhetősége letölthető: <http://konyvtartudomany.elte.hu> (Oktatás menüpont)

Értékelés:

A szakdolgozat további formai és tartalmi követelményeit és beadási határidejét, elbírálásának rendjét az intézményi szabályzatok és a szakirány előírásai tartalmazzák.

A szakdolgozat bírálóját – szakirányos hallgatók esetében a szakirány felelősének javaslatára – a szakfelelős jelöli ki.

Az érdemjegy indokolásaként a bíráló min. féloldalas szöveges értékelést készít. Durva nyelvhelyességi, helyesírási stb. vagy külalaki hiba miatt a dolgozatot elégtelenre kell értékelni.

BA szakzárás követelményei:

A záróvizsgára való bocsátás feltétele az elfogadott és bírálati lappal rendelkező szakdolgozat, az előírt tanegységek elvégzése és a kötelező kreditmennyiség megszerzése.

A záróvizsga menete:

- Írásbeli vizsga, amelyen a hallgatóknak egy teszt kitöltésével bizonyítaniuk kell elméleti és gyakorlati jártasságukat a könyvtár- és információtudomány területén. Az írásbeli vizsga minden szakos hallgató számára egységes.
- A szóbeli vizsgán a hallgatóknak számot kell adni arról, hogy elsajátították a képzési terv által előírt legfontosabb ismereteket, és meg kell védeniük szakdolgozatukat. A szóbeli vizsgára a „második szak szakterületi ismereteit” (minort) választó hallgatók részére a szakfelelős, a szakirányt választó hallgatók számára a szakirányok felelősei tételjegyzéket készítenek.

A záróvizsga értékelése:

A záróvizsga *eredménye* az írásbeli és a szóbeli rész számtani átlaga (0,50-ig lefelé, 0,51-től felfelé kerekítés történik). Amennyiben a záróvizsga bármely részeredménye elégtelen, úgy az egész záróvizsgát elégtelenre kell minősíteni.

További információk a szakzáráshoz: tételsorok, szakirodalom a felkészüléshez

Tételek:

Írásbeli vizsga:

A könyvtár- és információtudományi alapfogalmakat kéri számon teszt jelleggel a szóbeli A-tételsor irodalomjegyzéke alapján.

Értékelés:

- 0-50% elégtelen (1)
- 51-65% elégséges (2)
- 66-80% közepes (3)
- 81-90% jó (4)
- 91-100% jeles (5)

Szóbeli vizsga:

A szóbeli záróvizsgán – a szakdolgozat megvédése mellett – minden hallgató 20 tételből 2 tételt húz, az alábbi szabályok szerint: A szakirányos hallgatók 1 tételt az A-tételsorból, 1 tételt a vonatkozó szakirányos tételsorból (K vagy I vagy E). A minort választott hallgatók az M-tételsorból húznak 2 tételt.

A – tételsor

Szakmai törzsanyag

(informatikus könyvtáros alapszak valamely szakirányát végző hallgatóknak)

1. Az információhordozók anyagának és előállításának változásai, a magyarországi könyvtártörténet fontosabb szakaszai, intézményei, kiemelkedő személyiségei és eseményei.
2. A kiadványok bibliográfiai leírásának általános szabályai, a hazai és nemzetközi egységesítés főbb állomásai. A dokumentumok formai feltárása elektronikus környezetben.
3. Az osztályozás fogalma. Osztályozáselméleti iskolák. Fontos tényezők a mai osztályozáselmélet kialakulásában.
4. A könyvtár fogalma és állományelemzésének módjai. Az állományalakítás és állománygyarapítás szempontjai, legfontosabb eljárásai. Gyűjteményrészek a könyvtár állományában. A könyvtári raktározás és nyilvántartás. Együttműködési formák a gyűjteményszervezésben. A szolgáltatás, mint a könyvtár létjogosultságának fundamentuma és szerepe a könyvtári rendszerben. Az egyes könyvtártípusok szolgáltatási sajátosságai. A könyvtári szolgáltatás területei.

5. A hazai könyvtárügy fejlődésének főbb állomásai, különös tekintettel a rendszerváltozás utáni időszakra. A magyar könyvtári rendszer felépítése az 1997. évi CXL. törvény alapján. A központi szolgáltatások típusai. A könyvtári ellátás metszetei. A nyilvános könyvtár ismérvei és alapfeladatai. Az Országos Dokumentumellátó Rendszer. A nemzeti könyvtár funkciórendszere.
6. Adatbázisok tervezése, adatmodellek. Számítógépes hálózatok. A szakirodalmi információs rendszerek kialakulása, felépítése, működése. A Dialog szolgáltatásainak komplex bemutatása egy választott adatbázis alapján. A menü módos és parancsnyelvi keresés sajátosságai, lehetőségei, eszköztára.
7. Információs rendszerek a könyvtárakban és a világhálón: formátumok és metaadatok, szerver- és kliensoldali alkalmazások, katalógusok, keresők, elektronikus könyvtárak és nagyprojektek. Közösségi alkalmazások, folkszonómia, könyvtár 2.0. A könyvtárgépesítés területeinek vizsgálata, tervezése. Az integrált könyvtári rendszerek felépítése, működése, típusai. Együttműködési formák a könyvtárgépesítésben.
8. A tájékoztatás eszközeinek főbb típusai: hagyományos és elektronikus formák. A bibliográfia és a nemzeti bibliográfia fogalma, rendszere, funkciói. A hálózati tartalomszolgáltatások típusai, formái, fejlődése. Egy szabadon választott tudományág tájékoztatási problémáinak részletes kifejtése, eszközök és szolgáltatások értékelése.
9. Könyvtári és információs szervezetek menedzsment tevékenységeinek áttekintő, elemző bemutatása konkrét példákkal (piackutatás és igényfelmérés, stratégiai tervezés, szervezeti formák és vezetés, humán erőforrás-menedzsment, projektmenedzsment, válságmenedzsment, minőségmenedzsment, könyvtári teljesítménymutatók mérése és értékelése). Marketing és pr. Információs szakemberek etikai kódexei. Szakmai szervezetek itthon és külföldön, érdekképviselési rendszer.
10. Az olvasástanulás, az olvasástanítás és az olvasási szokások alakulása a 20. század második felétől napjainkig. A gyermek- és iskolai könyvtárak lehetőségei az olvasás befolyásolásában. Olvasásra ösztönző programok.

Irodalom:

- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.
- Barátné Hajdu Ágnes – Babiczky Béla: Bevezetés az információkereső nyelvek elméletébe és gyakorlatába. Budapest, Universitas. 1998
- Bauer András - Berács József: Marketing. Budapest, Aula. 2006.
- Benkő Tamás - Lukácsy Gergely - Szeredi Péter: A szemantikus világháló elmélete és gyakorlata. Budapest, Typotex. 2005.
- Csapodi Csaba – Tóth András – Vértesy Miklós: Magyar könyvtártörténet. Budapest, Gondolat. 1987.
- Dialog honlapról letölthető felhasználói segédletek: <http://www.dialog.com>
- Ferenczy Endréné: Gyűjteményszervezés. 2. kiad. Budapest, OSZK. 2000.
- Fülöp Géza: Az információ [egyetemi és főiskolai jegyzet]. Budapest, ELTE BTK. 1996.
- Gereben Ferenc: Könyv, könyvtár, közönség. A magyar társadalom olvasáskultúrája olvasás- és könyvtárszociológiai adatok tükrében. Budapest, OSZK. 1998.
- Kiszl Péter: Üzleti információ, céginformáció és a könyvtárak. Közread. az ELTE. Budapest, Traduirex Kiadó. 2005.
- Konceptió a könyvtárfejlesztésről. Portál program – a könyvtárügy stratégiája 2008-2013. http://www.ki.oszk.hu/107/e107_files/downloads/portl_miniszteri_elfogadott-1.rtf
- Könyvtárosok kézikönyve. 1-5. köt. Szerk. Horváth Tibor – Papp István. Budapest, Osiris. 1999-2003. (Osiris kézikönyvek)

- Mikulás Gábor: Menedzsment. Bevezetés 7 vezetői teszttel, 222 információs és könyvtári példával. 3.0 (digitális kiadvány, 2000.)
<http://www.gmconsulting.hu/inf/cikkek/030/egesz%20konyv/index.html>
- Nielsen, Jakob: Web-design. Budapest, Typotex. 2002.
- Sebestyén György: Az egyetemi könyvtárosképzés ötven éve. Az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének rövid története. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 2001.
- Sebestyén György: Légy az információs társadalom polgára! Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 2002.
- Tóvári Judit: Bibliográfiai adatfeldolgozás. 1-4. köt. Nyíregyháza, Egregia. 1997.
- Rácz Ágnes: Bibliográfiai leírás, katalogizálás. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 1995.
- Ungváry Rudolf – Vajda Erik: Könyvtári információkeresés. Budapest, Typotex. 2002.

Továbbá a hazai és nemzetközi könyvtári szaksajtó áttekintése 3 évre visszamenőleg, Oktatási és Kulturális Minisztérium, Könyvtári Intézet, nagykönyvtárak, hazai és nemzetközi könyvtári és információs szolgáltatásban érdekelt szakmai szervezetek honlapjai, www.konyvtar.lap.hu témakatalógus stb.

K – tételsor

Könyvtörténeti szakirány

szakirányfelelős: Dr. Voit Krisztina

1. Paleográfia. A görög és a latin írás kialakulása, fejlődése, írástípusok. A görög és a latin írás sajátosságai a felirattan, a papirologia és a kodikológia alapján. Az ókori és középkori latin rövidítési szokásai.
2. Kodikológia. A kézzel írott, bekötött könyv történetének főbb mozzanatai a kezdetektől a könyvnyomtatásig, különös tekintettel a pergamenre, a pergamenkódexre, a papírra és papírkódexre. Az íróeszközök, a tinták és színek előállítása, használata, a másolóműhelyek és az itt dolgozó szakemberek munkája a kezdetektől a könyvnyomtatásig. A magyarországi kódexkatalógusok.
3. Könyvek és könyvtárak Magyarországon a kéziratosság korában. A magyarországi latin írásbeliség emlékei. Magyar nyelvemlékek. Szerzetesi, egyházi könyvtárak. Humanista könyvkultúra és könyvtárak Magyarországon: Vitéz János, Janus Pannonius, Mátyás király.
4. A könyvnyomtatás kialakulása és kezdeti korszakai. Az ősnymtatványok és antikvák jellemzői. Gutenberg és találmánya. Hess András és a magyarországi ősnymdászat. A magyar nyomdászat a 16. században (Brassó, Kolozsvár, Sárospatak, Debrecen, Nagyszombat). Vándornymdászok (Huszár Gál, Manlius). Nyomdászat az ellenreformáció korában (Gyulafehérvár, Sárospatak, Lőcse, Nagyszombat). Barokk könyvművészet. Tótfalusi Kis Miklós.
5. A magyarországi könyv- és könyvtári kultúra a 17-19. században. Magánkönyvtárak: Zrínyi Miklós, a Rákóczi család, Klimó György, Ráday Pál és Gedeon, Festetich György, Széchényi Ferenc, Teleki Sámuel. Közkönyvtárak: Országos Széchényi Könyvtár, Egyetemi Könyvtár, Akadémiai Könyvtár.
6. Könyvkereskedelem, könyvkiadás a kiegyezésig. A magyarországi könyvkereskedelem története és a könyvkiadás önállósulása a nyomtatott könyv kezdetektől a felvilágosodás koráig (1473-1722). A magyarországi könyvkultúra változásait meghatározó intézményrendszer kialakulása, a könyvkereskedelem jogi szabályozása a felvilágosodástól a kiegyezésig. A Landerer család működése.
7. Könyv- és hírlapkiadás a kiegyezéstől a II. világháborúig. A könyvkiadás modern szervezeteinek kialakulása (Atheneum, Franklin, Pallas, Révai) Kner család, Szakmai szervezetek (Magyar Könyvkereskedők Egylete), Corvina. Nyugat, Új Idők, Literatúra. Az EST lapok.

8. A magyarországi könyvtári rendszer alakulása a 20. században. A könyvtárügy központi intézményei (MKOF, OKBK, OKK, NK). A jogi szabályozás alapelvei (1952, 1956, 1976). Hazai és nemzetközi könyvtári-információs szervezetek (UNESCO, IFLA, FID, MKE, IKSZ) és programok (UBC, UAP, PAC, IDF, NIIF) jellemzése. Könyvtártípusok és azok jellemzői, feladatai.

9. Régi könyvek katalogizálása. A régi nyomtatvány fogalma, a régi könyv alaki jellemzői. A régi nyomtatványok katalogizálása az ISBD szabványok alapján. A szerző nevének közlésformái: rövidítések, anagrammák, akronímák, egyéb álnevek és ezek feloldása. A fő és melléktételek besorolási adatainak megválasztása régi nyomtatványok katalogizálásánál. A régi nyomtatványok katalogizálásának nyomtatott segédletei és elektronikus forrásai. Közös katalógusok, régi könyves adatbázisok.

10. Régi könyvek digitalizálása. Digitalizálási szabványok, képformátumok, archiválási megoldások, formátumok. Szerzői jog.

Irodalom:

- Berkovits Ilona: Magyar kódexek a XI-XVI. században. Budapest, Magyar Helikon. 1975.
- Borsa Gedeon: A régi nyomtatványok anyaga. Budapest, Borda. 1982.
- Borsa Gedeon: A régi nyomtatványok mérete. Budapest, Borda. 1994.
- Csapodi Csaba – Tóth András – Vértesy Miklós: Magyar könyvtártörténet. Budapest, Gondolat. 1987.
- Ecsedy Judit, V.: A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában 1473-1800. Budapest, Balassi. 1999.
- Érszegi Géza: Paleográfia. In: A történelem segédtudományai. Szerk. Bertényi Iván. Budapest, Osiris K. 2003. 95-125. p.
- Fitz József: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. 1. kötet, A mohácsi vész előtt. Budapest, Akadémiai K. 1959.
- Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. 2. kötet, A reformáció korában. Budapest, Akadémiai K. 1967.
- Fülöp Géza: A könyv- és könyvtári kultúra a kapitalizmus időszakában 1789-1917.: Egységes jegyzet.1-2. kötet. Budapest, Tankönyvkiadó. 1987.
- Fülöp Géza: A könyvkultúra a könyvnyomtatás kézműipari korszakában. Gutenbergtől a francia forradalomig. Egységes jegyzet. Budapest, Tankönyvkiadó. 1983.
- Hessel, Alfred: A könyvtárak története. Budapest, OSZK-KMK. 1959.
- Jakó Zsigmond - Radu Manolescu: A latin írás története. Budapest, 1987.
- Kéki Béla: Az írás története: a kezdetektől a nyomdabetűig. Budapest, Vince K. 2000.
- Kókay György: A könyvkereskedelem Magyarországon. Budapest, Balassi. 1997.
- A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében az államalapítástól 1849-ig. Szerk. Kovács Máté. Budapest, Gondolat. 1963.
- A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében 1849-től 1945-ig. Kovács Máté Szerk. Budapest, Gondolat. 1970.
- Madas Edit - Monok István: A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1730-ig. Budapest, Balassi. 1998.
- Madas Edit: Latin paleográfia az ókortól a XVI. századig. In: Bevezetés az ókortudományba 1. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 1996. 115-128. p.
- Régi könyvek és kéziratok. Tanulmánygyűjtemény. Összeáll. Pintér Márta. Budapest, NPI. 1974.

- Sarbak Gábor: Bevezetés a latin kodikológiába. In: Bevezetés az ókortudományba 1. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. 1996. 207-222. p.
- Várkonyi Nándor: Az írás és a könyv története. Budapest, Széphalom Könyvműhely. 2001.

I – tételsor

Információ- és tudásmenedzsment szakirány

szakirányfelelős: Dr. Kiszl Péter

1. Felhasználói igény- és piacfelmérések módszerei, azok lebonyolítása, értékelése, a kapott eredmények felhasználása. A versenytársfigyelés fogalma, eszköztára.
2. Gazdálkodó szervezetek tipizálása. Egyéni- és társas vállalkozási formák. A non-profit és költségvetési szervezetek tulajdonságai. Cégalapítás, cégeljárás Magyarországon.
3. A nemzetgazdaság és a gazdálkodó szervezetek működési mechanizmusa. Alapdokumentumok formai és tartalmi kellékei, legfontosabb kritériumai: alapító okirat, bevételi- és költségterv, mérleg és eredmény-kimutatás, cash-flow, árajánlat, szerződés stb.
4. Információs vállalkozások marketingstratégiája, marketing-mixe. Az ingyenes szolgáltatás fogalma, a térítéses szolgáltatások árképzése. Szerzői jogi kérdések, különös tekintettel az elektronikus dokumentumokra.
5. Belső és külső pr lehetőségek, üzleti kommunikáció, etikett és protokoll jelentősége a térítéses információs szolgáltatások, az információs tanácsadói munka területén. Forrásszerzés – pályázat, lobbitevékenység.
6. Az üzleti információ típusai, azok sajátosságai és forrásai. Legjelentősebb hazai és nemzetközi üzleti tartalomszolgáltatók ismertetése, minősítése.
7. Céginformációs rendszerek Magyarországon és nemzetközi viszonylatban. A céginformáció szintjei, forrásai, szolgáltatói.
8. A felhasználói minőség fogalma, a minőségbiztosítás szerepe és lényege az információs szolgáltatásokban. Kockázatelemzés, prevenció, konfliktuskezelés: a válság- és krízismenedzsment alapjai.
9. Könyvtárak az üzleti (térítéses) információk közvetítésében. Magyarországi történeti áttekintés, jelenlegi helyzetkép, jövőbeli fejlesztési irányok, sikeres külföldi példák.
10. A multifunkciós könyvtár modellje – a 21. század információs szakemberével szemben támasztott alapkövetelmények: környezeti tényezők elemzése és az azokra adott lehetséges válaszok ismertetése.

Irodalom:

- Balásházy Mária – Pázmándi Kinga – Sárközy Tamás: Üzleti jog. Szerk. Sárközy Tamás. Közred. a BMGE. Budapest, Typotex. 2006.
- Dobák Miklós: Szervezeti formák és vezetés. Budapest, KJK-Kerszöv. 2000. (Közgazdasági és jogi kiadványok)
- Görög Mihály: A projektvezetés mestersége. Budapest, Aula. 2007.
- Gyökér Irén: Humán erőforrás-menedzsment. Budapest, Műszaki Könyv-kiadó. 1999.
- Hajós Ferenc – Eperjesi Zsuzsanna: Jogi és vállalkozási ismeretek. 8. jav., átdolg. kiad. Budapest, Tankönyvmester. 2007.
- Információból üzleti érték. Az információbróker környezete és munkája. Szerk. Mikulás Gábor. Budapest, Magyar Információbrókerek Egyesülete. 2006.
- Kiszl Péter: Üzleti információ, céginformáció és a könyvtárak. Közread. az ELTE. Budapest, Traduirex Kiadó. 2005.
- Mikulás Gábor: Gondolatok a pénzszerzésről és a hatékonyságról. In: Könyvtári Figyelő. 53. évf. 2007. 2. sz. 311-316. p. <http://www.gmconsulting.hu/inf/cikkek/282/index.php>
- Mikulás Gábor: Információs és könyvtári szolgáltatások menedzselése; Könyvtárgazdaságtan; Az információs és könyvtári szolgáltatás pr-je. In: Könyvtárosok kézikönyve. 4. köt.

- Határterületek. Szerk. Horváth Tibor – Papp István. Budapest, Osiris Kiadó. 2002. 303-429. p. (Osiris kézikönyvek)
- Nádor Éva: Az üzleti tanácsadás marketingje. A tanácsadási szakmáról, az alkalmazott módszerekről, a tanácsadó cégek marketingjéről. Budapest, Akadémiai. 2007. (Marketing szakkönyvtár)
  - Piackutatás. Szerk. Hoffmann Márta – Kozák Ákos – Veres Zoltán. Budapest, Műszaki Könyvkiadó. 2000.
  - Sebestyén György: Légy az információs társadalom polgára! Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 2002.
  - Veres Zoltán: Szolgáltatásmarketing. Budapest, Műszaki Könyvkiadó. 2003.
  - Wormell, Irene: Térítéses információszolgáltatás. A siker titka. Budapest, Informatikai és Könyvtári Szövetség. 1998.

Továbbá Kiszl Péter: Üzleti információ, céginformáció és a könyvtárak. c. kötetének bibliográfiájában felsorolt tételek, valamint a KIT Hírlevél és a KATALIST levelezőlista aktualitásai, a Magyar Információbrókerek Egyesületének honlapja, linkgyűjteménye, hírei, egyéb kapcsolódó források.

E – tételsor

EU-információ szakirány

szakirányfelelős: Prof. Dr. Sebestyén György

1. Az EU története.

2. Az EU intézményrendszere: intézmények, pénzügyi szervezetek, tanácsadó szervek, intézményközi szervezetek, ügynökségek.

3. Az EU portálja.

4. Az EU dokumentumok rendszere: európai jog, az egyes intézmények dokumentumai, intézményközi dokumentumok.

5. Az EU címjegyzéke, kapcsolatainak mutatója és az ezekre vonatkozó információforrások

6. Információforrások az EU tevékenységi területeinek témái szerint.

7. InterActive Terminology for Europe: az EU többnyelvű terminológiai adatbázisa.

8. Az EU brüsszeli Központi Könyvtára, a budapesti EU Letéti Könyvtár, valamint további jelentősebb hazai EU könyvtári szolgáltatások.

9. A EUROPE DIRECT szolgáltatásai, európai és magyarországi információs hálózata

10. Az Európai Parlament tájékoztatási irodáinak szolgáltatásai.

Irodalom:

- „i2010: európai információs társadalom a növekedésért és a foglalkoztatásért” Brüsszel, 1.6.2005 COM(2005) 229
- Az információs társadalom: az elmélettől a politikai gyakorlatig. Szerk. és bev. Pintér Róbert. Budapest, Gondolat, Új Mandátum. 2007.
- Bóka Éva: Az európai integráció. Budapest, Corvina. 2008.
- Botos Katalin: Az Európai Unió a XXI. század elején. Budapest, Szent István Társulat. 2007.
- Boytha György: Az Európai Unió kialakulása és működésének jogi keretei. [egyetemi jegyzet] Budapest, Szent István Társulat. 2007.
- Boytha György: Az Európai Unió létrejötte, intézményrendszere és jogforrásai. 5. átd. kiad. Budapest, Szent István Társulat. 2005.
- Deckmyn, V.: Guide to European Union information. Maastricht. European Inst. of Public Administration, 2003.

- Digitalizálási stratégiák. Szakirodalmi szemle. Összeáll. és ford. Hegyközi Ilona. Budapest, Könyvtári Intézet. 2005.
- Európai integrációs alapismeretek. Szerk. Blahó András. Budapest, Aula. 2007.
- Európai közjog és politika. Szerk. Kende Tamás – Szűcs Tamás – Jeney Petra. Budapest, CompLex. 2007.
- Földesi Csilla: Az Európai Unió oktatási és kulturális politikája közösségi szinten, hatása Magyarországra és a magyarországi könyvtárügyre. Szakdolgozat. Szeged, Szegedi Tudományegyetem. Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar. 2006.
- Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. Budapest, HVG. 2005.
- Information society from theory to political practice: coursebook [ed. and introduced by Róbert Pintér] Budapest, Gondolat, Új Mandátum. 2008.
- Kekk Adrienn: Digitális kultúra és az EU: fejezetek az Európai Unió digitális kulturális tevékenységéből. Szakdolgozat. Szeged, Szegedi Tudományegyetem. Bölcsészettudományi Kar. 2005.
- Magyar információs társadalom jelentés, 1998–2008. http://www.ims.co.hu/ITTK_MITJ_1998_2008.pdf
- Magyar Péter: Az Európai Unió története. Budapest, Útmutató. 2000.
- Magyarország és az Európai Unió. Szerk. Tamás Csaba Gergely. Budapest, Országgyűlés Hivatala. 2007.
- Nagyné Farkas Rózsa: Hol tart az Európai Unió az információs társadalom felé vezető úton? Szakdolgozat. Szeged, Szegedi Tudományegyetem. Bölcsészettudományi Kar. 2006.
- Ponáczy György Márk: Pályázatírás és pályázati menedzsment az Európai Unióban. Gyakorlati kézikönyv. Budapest, InfoMédia. 2008.
- Redlné Kordics Márta: Az Európai Unió információs rendszere. Szakdolgozat. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. 2007.
- Pupek Emese: Az Európai Unió integrációtörténete és szakpolitikái. Budapest, Századvég. 2008.
- Takács Béla: Az Európai Unió közösségi politikáinak főbb területei. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar. 2007.
- Tóvári Judit: Az Európai Unió információs rendszere. Nyíregyháza, Dialógus Kiadó. 2001.

Továbbá a szaksajtóban megjelenő vonatkozó szakirodalom.

M – tételsor

Szakmai törzsanyag *(minort végző hallgatóknak)*

- 1.** Az információs társadalom tudomány- és társadalomtörténeti vonatkozásai. Az információ és a kommunikáció szerepe a különböző korokban. A globalizáció, a tudásalapú társadalom jellemzői, előnyös és hátrányos aspektusai.
- 2.** Az információhordozók anyagának és előállításának változásai, a magyarországi könyvtártörténet fontosabb szakaszai, intézményei, kiemelkedő személyiségei és eseményei.
- 3.** A magyarországi könyvkiadás- és kereskedelem története a nyomtatott könyv kezdetétől az I. világháborúig. A könyvkiadás modern szervezeteinek kialakulása (Atheneum, Franklin, Pallas, Révai). A magyarországi sajtó kezdetei, jelentősebb állomásai (részletesen a Nyugat és az Est lapok).
- 4.** Dokumentumtipológia. A dokumentumok típusainak ismérvei az információ rögzítésének módja, a formai és tartalmi szempontok, valamint a publicitás mértéke szerint. A dokumentumok nemzetközi szabványszámozásának rendszere.

5. A kiadványok bibliográfiai leírásának általános szabályai, a hazai és nemzetközi egységesítés főbb állomásai. A dokumentumok formai feltárása elektronikus környezetben.
6. Az osztályozás fogalma. Osztályozáselméleti iskolák. Fontos tényezők a mai osztályozáselmélet kialakulásában.
7. Az osztályozás relációelméleti alapjai, fontosabb relációtípusok és a relációk tulajdonságai. A tudományfelosztáson alapuló osztályozáselméleti iskola jellemzői. Mutassa be részletesen egy mai képviselőjét (pl. Dewey Tizedes Osztályozása, ETO, Ranganathan kettőspontos osztályozása, Dahlberg ontológikus rendszere)!
8. A könyvtár fogalma és állományelemzésének módjai. Az állományalakítás és állománygyarapítás szempontjai, legfontosabb eljárásai. Gyűjteményrészek a könyvtár állományában. A könyvtári raktározás és nyilvántartás. Együttműködési formák a gyűjteményszervezésben. A szolgáltatás, mint a könyvtár létjogosultságának fundamentuma és szerepe a könyvtári rendszerben. Az egyes könyvtártípusok szolgáltatási sajátosságai. A könyvtári szolgáltatás területei.
9. A hazai könyvtárügy fejlődésének főbb állomásai, különös tekintettel a rendszerváltozás utáni időszakra. A magyar könyvtári rendszer felépítése az 1997. évi CXL. törvény alapján. A központi szolgáltatások típusai. A könyvtári ellátás metszetei. A nyilvános könyvtár ismérvei és alapfeladatai. Az Országos Dokumentumellátó Rendszer. A nemzeti könyvtár funkciórendszere.
10. Különgyűjtemények a könyvtárakban. A különgyűjtemények funkciója, típusai, csoportosításuk szempontjai, szolgáltatásaik. Helyismereti gyűjtemény, gyermekkönyvtár, médiatár. A régi könyvek tára és az állományvédelem.
11. Könyvtárgazdaságtan: a könyvtári gazdálkodás formái, bevételi források és kiadási költségfajták, a gazdálkodás tervezése.
12. Adatbázisok tervezése, adatmodellek. Számítógépes hálózatok. A szakirodalmi információs rendszerek kialakulása, felépítése, működése. A Dialog szolgáltatásainak komplex bemutatása egy választott adatbázis alapján. A menümódos és parancsnyelvi keresés sajátosságai, lehetőségei, eszköztára.
13. Információs rendszerek a könyvtárakban és a világhálón: formátumok és metaadatok, szerver- és kliensoldali alkalmazások, katalógusok, keresők, elektronikus könyvtárak és nagyprojektek. Közösségi alkalmazások, folkszonómia, könyvtár 2.0. A könyvtárgépesítés területeinek vizsgálata, tervezése. Az integrált könyvtári rendszerek felépítése, működése, típusai. Együttműködési formák a könyvtárgépesítésben.
14. A tájékoztatás eszközeinek főbb típusai: hagyományos és elektronikus formák A bibliográfia és a nemzeti bibliográfia fogalma, rendszere, funkciói. A hálózati tartalomszolgáltatások típusai, formái, fejlődése. Egy szabadon választott tudományág tájékoztatási problémáinak részletes kifejtése, eszközök és szolgáltatások értékelése.
15. A társadalomtudományi tájékoztatás eszközei és forrásai, problematikája.
16. Tájékoztatás a természet- és alkalmazott tudományok területén: szolgáltatók és források.
17. Az Európai Unió tájékoztatási rendszere, EU tájékoztatási intézmények Magyarországon. Az EU portálja és többnyelvű terminológiai adatbázisa.
18. Könyvtári és információs szervezetek menedzsment tevékenységeinek áttekintő, elemző bemutatása konkrét példákkal (piackutatás és igényfelmérés, stratégiai tervezés, szervezeti formák és vezetés, humán erőforrás-menedzsment, projektmenedzsment, válságmenedzsment, minőségmenedzsment, könyvtári teljesítménymutatók mérése és értékelése). Marketing és pr. Információs szakemberek etikai kódexei. Szakmai szervezetek itthon és külföldön, érdekképviseleti rendszer.
19. Az olvasástanulás, az olvasástanítás és az olvasási szokások alakulása a 20. század második felétől napjainkig. A gyermek- és iskolai könyvtárak lehetőségei az olvasás befolyásolásában. Olvasásra ösztönző programok.
20. A könyvtáros életpályamodell. Könyvtárosképzés és továbbképzés rendszere. A hazai könyvtárosképzés története, az egyetemi könyvtárosképzés ötven éve.

Irodalom:

Megegyezik az A-tételsoréval

AZ OKLEVÉL MINŐSÍTÉSE

Az oklevél minősítését a szakdolgozatra kapott és az alapszakos záróvizsgán megszerzett érdemjegyek számtani átlaga adja, egész számra kerekítve.